

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

Devorah & Yael

1. שופטים ד

"ד ודבורה אשה נביאה, אשת לפידות--היא שפטה את-ישראל, בעת ההיא. ה והיא יושבת תחת-תמר דבורה, בין הרמה ובין בית-אל--בהר אפרים; ויעלו אליה בני ישראל, למשפט. ו ותשלח, ותקרא לברק בן-אבינעם, מקדש, נפתלי; ותאמר אליו הלא צוה יהוה אלהי-ישראל, לך ומשכת בהר תבור, ולקחת עמך עשרת אלפים איש, מבני נפתלי ומבני זבלון. ז ומשכתי אליך אל-נחל קישון, את-סיסרא שר-צבא יבין, ואת-רכבו, ואת-המונו; ונתתיהו, בידי. ח ויאמר אליה ברק, אם-תלכי עמי והלכתי; ואם-לא תלכי עמי, לא אלק. ט ותאמר הלק אלק עמך, אפס כי לא תהיה תפארתך על-הדרך אשר אתה הולך--כי ביד-אשה, ימכר יהוה את-סיסרא; ותקם דבורה ותלך עם-ברק, קדשה. י ויזעק ברק את-זבולן ואת-נפתלי, קדשה, ויעל ברגליו, עשרת אלפי איש; ותעל עמו, דבורה. יא וחבר הקיני נפרד מקיין, מבני חרב חתן משה; ויט אהלו, עד-אילון בצענים (בצעננים) אשר את-קדש. יב ויגדו, לסיסרא: כי עלה ברק בן-אבינעם, הר-תבור. יג ויזעק סיסרא את-כל-רכבו, תשע מאות רכב ברזל, ואת-כל-העם, אשר אתו--מחרשת הגוים, אל-נחל קישון. יד ותאמר דבורה אל-ברק קום, כי זה היום אשר נתן יהוה את-סיסרא בידי--הלא יהוה, יצא לפניך; וירד ברק מהר תבור, ועשרת אלפים איש אחריו. טו ויהם יהוה את-סיסרא ואת-כל-הרכב ואת-כל-המחנה, לפי-חרב--לפני ברק; וירד סיסרא מעל המרכבה, וינס ברגליו. טז וברק, רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה, עד, חרשת הגוים; ויפל כל-מחנה סיסרא, לפי-חרב--לא נשאר, עד-אחד. יז וסיסרא, נס ברגליו, אל-אהל יעל, אשת חבר הקיני: כי שלום, בין יבין מלך-חצור, ובין, בית חבר הקיני. יח ותיצא יעל, לקראת סיסרא, ותאמר אליו סורה אדני סורה אלי, אל-תירא; ויסר אליה האהלה, ותכסהו בשמיכה. יט ויאמר אליה השקיני-נא מעט-מים, כי צמאתי; ותפתח את-נאוד החלב, ותשקהו--ותכסהו. כ ויאמר אליה, עמד פתח האהל; והיה אם-איש יבא ושאלך, ואמר היש-פה איש--ואמרת אין. כא ותקח יעל אשת-חבר את-יתד האהל ותשם את-המקבת בידיה, ותבוא אליו בלאט, ותתקע את-היתד ברקתו, ותצנח בארץ; והוא-נרדם ויער, וימת. כב והנה ברק, רדף את-סיסרא, ותיצא יעל לקראתו, ותאמר לו לך ואראך את-האיש אשר-אתה מבקש; ויבא אליה--והנה סיסרא נפל מת, והיתד ברקתו. כג ויכנע אלהים ביום ההוא, את יבין מלך-כנען, לפני, בני ישראל. כד ותלך יד בני-ישראל, הלוך וקשה, על, יבין מלך-כנען--עד אשר הכריתו, את יבין מלך-כנען

Deborah, wife of Lappidoth, was a prophetess; she led Israel at that time.

5 She used to sit under the Palm of Deborah, between Ramah and Bethel in the hill country of Ephraim, and the Israelites would come to her for decisions.

6 She summoned Barak son of Abinoam, of Kedesh in Naphtali, and said to him, "The LORD, the God of Israel, has commanded: Go, march up to Mount Tabor, and take with you ten thousand men of Naphtali and Zebulun.

7 And I will draw Sisera, Jabin's army commander, with his chariots and his troops, toward you up to the Wadi Kishon; and I will deliver him into your hands."

8 But Barak said to her, "If you will go with me, I will go; if not, I will not go."

9 "Very well, I will go with you," she answered. "However, there will be no glory for you in the course you are taking, for then the LORD will deliver Sisera into the hands of a woman." So Deborah went with Barak to Kedesh.

10 Barak then mustered Zebulun and Naphtali at Kedesh; ten thousand men marched up after him; and Deborah also went up with him.

11 Now Heber the Kenite had separated from the other Kenites, descendants of Hobab, father-in-law of Moses, and had pitched his tent at Elon-bezaananim, which is near Kedesh.

12 Sisera was informed that Barak son of Abinoam had gone up to Mount Tabor.

13 So Sisera ordered all his chariots—nine hundred iron chariots—and all the troops he had to move from Harosheth-goiim to the Wadi Kishon.

14 Then Deborah said to Barak, "Up! This is the day on which the LORD will deliver Sisera into your hands: the LORD is marching before you." Barak charged down Mount Tabor, followed by the ten thousand men,

15 and the LORD threw Sisera and all his chariots and army into a panic before the onslaught of Barak. Sisera leaped from his chariot and fled on foot

16 as Barak pursued the chariots and the soldiers as far as Harosheth-goiim. All of Sisera's soldiers fell by the sword; not a man was left.

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

- 17 Sisera, meanwhile, had fled on foot to the tent of Jael, wife of Heber the Kenite; for there was friendship between King Jabin of Hazor and the family of Heber the Kenite.
- 18 Jael came out to greet Sisera and said to him, "Come in, my lord, come in here, do not be afraid." So he entered her tent, and she covered him with a blanket.
- 19 He said to her, "Please let me have some water; I am thirsty." She opened a skin of milk and gave him some to drink; and she covered him again.
- 20 He said to her, "Stand at the entrance of the tent. If anybody comes and asks you if there is anybody here, say 'No.'"
- 21 Then Jael wife of Heber took a tent pin and grasped the mallet. When he was fast asleep from exhaustion, she approached him stealthily and drove the pin through his temple till it went down to the ground. Thus he died.
- 22 Now Barak appeared in pursuit of Sisera. Jael went out to greet him and said, "Come, I will show you the man you are looking for." He went inside with her, and there Sisera was lying dead, with the pin in his temple.
- 23 On that day God subdued King Jabin of Canaan before the Israelites.
- 24 The hand of the Israelites bore harder and harder on King Jabin of Canaan, until they destroyed King Jabin of Canaan.

שופטים פרק ה

א ותשר דבורה, וברק בן-אבינעם ביום ההוא, לאמר. ב בפרע פרעות בישראל, בהתנדב עם, ברכו, יהוה. ג שמעו מלכים, האזינו רזנים: אנכי, ליהוה אנכי אשירה, אַזְמַר, ליהוה אלהי ישראל. ד יהוה, בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום, ארץ רעשה, גם-שמים נטפו; גם-עבים, נטפו מים. ה הרים נזלו, מפני יהוה: זה סיני--מפני, יהוה אלהי ישראל. ו בימי שמגר בן-ענת, בימי יעל, חדלו, ארחות; והלכי נתיבות--לכן, ארחות עקלקלות. ז חדלו פרזון בישראל, חדלו-- עד שקמתי דבורה, שקמתי אם בישראל. ח יבחר אלהים חדשים, אז לחם שערים; מגן אם-יראה ורמח, בארבעים אלף בישראל ט לבי לחוקי ישראל, המתנדבים בעם; ברכו, יהוה. י רכבי אתנות צחרות ישבי על-מדין, והלכי על-דרך שיחו. יא מקול מחצצים, בין משאבים, שם יתנו צדקות יהוה, צדקת פרזונו בישראל; אז ירדו לשערים, עם- יהוה. יב עורי עורי דבורה, עורי עורי דברי-שיר; קום ברק ושבה שביך, בן-אבינעם. יג אז ירד שריד, לאדירים עם; יהוה, ירד-לי בגבורים. יד מני אפרים, שרשם בעמלק, אחריו בנימין, בעממיה; מני מכיר, ירדו מחקקים, ומזבולן, משכים בשבט ספר. טו ושרי ביששכר, עם-דברה, ויששכר בן ברק, בעמק שלח בגלגליו; בפלגות ראובן, גדלים חקקי-לב. טז למה ישבת, בין המשפטים, לשמע, שרקות עדרים; לפלגות ראובן, גדולים חקרי-לב. יז גלעד, בעבר הירדן שכן, ודן, למה יגור אניות; אשר, ישב לחוף ימים, ועל מפרציו, ישכון. יח זבלון, עם חרף נפשו למוות-- ונפתלי; על, מרומי שדה. יט באו מלכים, נלחמו, אז נלחמו מלכי כנען, בתענה על-מי מגדו; בצע נספ, לא לקחו. כ מן-שמים, נלחמו; הכוכבים, ממסלותם, נלחמו, עם-סיסרא. כא נחל קישון גרפם, נחל קדומים נחל קישון; תדרכי נפשי, עז. כב אז הלמו, עקבי-סוס, מדהרות, דהרות אביריו. כג אורו מרוז, אמר מלאך יהוה--ארו ארו, ישביה; כי לא-באו לעזרת יהוה, לעזרת יהוה בגבורים. כד תברך, מנשים--יעל, אשת חבר הקיני; מנשים באהל, תברך. כה מים שאל, חלב נתנה; בספל אדירים, הקריבה חמאה. כו ידה ליתד תשלחנה, וימינה להלמות עמלים; והלמה סיסרא מחקה ראשו, ומחצה וחלפה רקתו. כז בין רגליה, פרע נפל שכב; בין רגליה, פרע נפל, באשר פרע, שם נפל שדוד. כח בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא, בעד האשנב; מדוע, בשש רכבו לבוא-- מדוע אחרו, פעמי מרכבותיו. כט חכמות שרותיה, תענינה; אף-היא, תשיב אמריה לה. ל הלא ימצאו יחלקו שלל, רחם רחמתיים לראש גבר-שלל צבעים לסיסרא, שלל צבעים רקמה; צבע רקמתיים, לצוארי שלל. לא כן יאבדו כל-אויביך, יהוה, ואהביו, כצאת השמש בגברתי; ותשקט הארץ, ארבעים שנה.

- On that day Deborah and Barak son of Abinoam sang:
- 2 When locks go untrimmed in Israel, When people dedicate themselves— Bless the LORD!
- 3 Hear, O kings! Give ear, O potentates! I will sing, will sing to the LORD, Will hymn the LORD, the God of Israel.
- 4 O LORD, when You came forth from Seir, Advanced from the country of Edom, The earth trembled; The heavens dripped, Yea, the clouds dripped water,
- 5 The mountains quaked— Before the LORD, Him of Sinai, Before the LORD, God of Israel.
- 6 In the days of Shamgar son of Anath, In the days of Jael, caravans ceased, And wayfarers went By roundabout paths.
- 7 Deliverance ceased, Ceased in Israel, Till you arose, O Deborah, Arose, O mother, in Israel!

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

8 When they chose new gods, Was there a fighter then in the gates? No shield or spear was seen Among forty thousand in Israel!

9 My heart is with Israel's leaders, With the dedicated of the people— Bless the LORD!

10 You riders on tawny she-asses, You who sit on saddle rugs, And you wayfarers, declare it!

11 Louder than the sound of archers, There among the watering places Let them chant the gracious acts of the LORD, His gracious deliverance of Israel. Then did the people of the LORD March down to the gates!

12 Awake, awake, O Deborah! Awake, awake, strike up the chant! Arise, O Barak; Take your captives, O son of Abinoam!

13 Then was the remnant made victor over the mighty, The LORD's people won my victory over the warriors.

14 From Ephraim came they whose roots are in Amalek; After you, your kin Benjamin; From Machir came down leaders, From Zebulun such as hold the marshal's staff.

15 And Issachar's chiefs were with Deborah; As Barak, so was Issachar— Rushing after him into the valley. Among the clans of Reuben Were great decisions of heart.

16 Why then did you stay among the sheepfolds And listen as they pipe for the flocks? Among the clans of Reuben Were great searchings of heart!

17 Gilead tarried beyond the Jordan; And Dan—why did he linger by the ships? Asher remained at the seacoast And tarried at his landings.

18 Zebulun is a people that mocked at death, Naphtali—on the open heights.

19 Then the kings came, they fought: The kings of Canaan fought At Taanach, by Megiddo's waters— They got no spoil of silver.

20 The stars fought from heaven, From their courses they fought against Sisera.

21 The torrent Kishon swept them away, The raging torrent, the torrent Kishon. March on, my soul, with courage!

22 Then the horses' hoofs pounded As headlong galloped the steeds.

23 "Curse Meroz!" said the angel of the LORD. "Bitterly curse its inhabitants, Because they came not to the aid of the LORD, To the aid of the LORD among the warriors."

24 Most blessed of women be Jael, Wife of Heber the Kenite, Most blessed of women in tents.

25 He asked for water, she offered milk; In a princely bowl she brought him curds.

26 Her [left] hand reached for the tent pin, Her right for the workmen's hammer. She struck Sisera, crushed his head, Smashed and pierced his temple.

27 At her feet he sank, lay outstretched, At her feet he sank, lay still; Where he sank, there he lay—destroyed.

28 Through the window peered Sisera's mother, Behind the lattice she whined: "Why is his chariot so long in coming? Why so late the clatter of his wheels?"

29 The wisest of her ladies give answer; She, too, replies to herself:

30 "They must be dividing the spoil they have found: A damsel or two for each man, Spoil of dyed cloths for Sisera, Spoil of embroidered cloths, A couple of embroidered cloths Round every neck as spoil."

31 So may all Your enemies perish, O LORD! But may His friends be as the sun rising in might! And the land was tranquil forty years.

2. מגילה יד, ב

אמר רב נחמן לא יאה יהירותא לנשי תרתני נשי יהירן הויין וסניין שמייהו חדא שמה זיבורתא וחדא שמה כרכושתא זיבורתא כתיב בה (שופטים ד, ו) ותשלח ותקרא לברק ואילו איהי לא אזלה לגביה כרכושתא כתיב בה (מלכים ב כב, טו) אמרו לאיש ולא אמרה אמרו למלך

An additional point is mentioned with regard to the prophetesses. Rav Nahman said: Haughtiness is not befitting a woman. And a proof to this is that there were two haughty women, whose names were identical to the names of

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

loathsome creatures. One, Deborah, was called a hornet, as her Hebrew name, Devorah, means hornet; and one, Huldah, was called a marten, as her name is the Hebrew term for that creature. From where is it known that they were haughty? With regard to Deborah, the hornet, it is written: "And she sent and called Barak" (Judges 4:6), but she herself did not go to him. And with regard to Huldah, the marten, it is written: "Say to the man that sent you to me" (II Kings 22:15), but she did not say: Say to the king.

3. פסחים טו, ב

אמר רב יהודה אמר רב כל המתיהר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו מהלל דאמר מר התחיל מקנטרן בדברים וקאמר להו הלכה זו שמעתי ושכחתי אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו מדבורה דכתיב (שופטים ה, ז) חדלו פרזון בישראל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל וגו' וכתוב (שופטים ה, יב) עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר וגו'

With regard to the incident with Hillel, Rav Yehuda said that Rav said: Anyone who acts haughtily, if he is a Torah scholar, his wisdom departs from him; and if he is a prophet, his prophecy departs from him. The Gemara explains: That if he is a Torah scholar, his wisdom departs from him is learned from Hillel, for the Master said in this baraita: Hillel began to rebuke them with words. Because he acted haughtily, he ended up saying to them: I once heard this halakha, but I have forgotten it, as he was punished for his haughtiness by forgetting the law. That if he is a prophet his prophecy departs from him is learned from Deborah, as it is written: "The villagers ceased, they ceased in Israel, until I, Deborah, arose, I arose a mother in Israel" (Judges 5:7). For these words of self-glorification, Deborah was punished with a loss of her prophetic spirit, as it is written later that it was necessary to say to her: "Awake, awake, Deborah; awake, awake, utter a song" (Judges 5:12), because her prophecy had left her.

4. ילקוט שמעוני שופטים רמז מב

"אמר: בעלה של דבורה עם הארץ היה. אמרה לו: בא ואעשה לך פתילות ולך לבית המקדש שבשילה, ויהיה חלקך בין הכשרים שבהם ותבוא לחיי העולם הבא – והיא מתכוננת ועושה פתילות עבות כדי שיהיה אורן מרבה, והוא מזליך לבית המקדש. והקדוש ברוך הוא בוחן לבות וכליות, אמר לה: דבורה, את נתכוננת להרבבות אורי, אף אני ארבה אורה כנגד שנים עשר שבטים."

5. ילקוט שמעוני שופטים רמז מב

"אמר: שלשה שמות יש לו, ברק ולפידות ומיכאל..."

6. רלב"ג שופטים ד, ד

"בעלה שמו ברק, וברק ולפיד הם קרובים"

And it called her "a wife of Lappidoth" because her husband was named Barak [lightning] and lightning and flame are close in concept

7. מצודת דוד שופטים ד, ב

אשת לפידות. רצה לומר, אשת חיל, זריזה במעשיה כלפיד אש, והוא ענין מליצה, וכאשר יאמרו הבריות:

The wife of Lappidoth. That is to say, a woman of valor, zealous in her deeds as a torch afire. And this a matter of figurative language, as when it is said about a person

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

8. רשב"א על שבועות ל' א:ב'

ולא בנשים. מכאן שהנשים פסולות לדין, דכל שאינו כשר להעיד אינו כשר לדין דתנן בפרק בא סימן (נדה מט, ב) כל הכשר לדין כשר להעיד, ויש כשר להעיד ואינו כשר לדין, וגרסינן נמי בירושלמי (ה"א) נאמר כאן שני ונאמר להלן וישארו שני אנשים במחנה מה להלן אנשים ולא נשים ולא קטנים כו' למדנו שאין האשה דינה מעתה אין האשה מעידה, ואם תאמר הא כתיב (שופטים ד, ד) והיא שופטה את ישראל, יש לומר דלא שופטת ממש אלא מנהגת כשופטים ששפטו את ישראל, ואף על גב דאמרין בספרי (דברים שופטים כט) שום תשים עליך מלך ולא מלכה, התם לא מנו אותה אלא נוהגין היו על פיה, ואי נמי שופטת ודנה שהיו מקבלין אותה כדרך שאדם מקבל אחד מן הקרובים.

9. טור חושן משפט ס' ז

"דבורה לא הייתה דנה, אלא מלמדת שופטי ישראל"

10. בראשית לה ח

ח וַתָּמָת דְּבָרָה מִיְנֵקֶת רֶבְקָה, וַתִּקְבְּרַ מִתַּחַת לְבֵית-אֵל תַּחַת הָאֵלוֹן; וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, אֵלוֹן בְּכוֹת.

Deborah, Rebekah's nurse, died, and was buried under the oak below Bethel; so it was named Allon-bacuth.

11. רלב"ג שופטים ד, יא

והנה זכר שחבר הקיני היה נפרד מקין מבני חובב חתן משה שספר למעלה שישבו את יהודה במדבר יהודה ונטה אהלו עד אילון בצעננים אשר את קדש ויורה פועל יעל שמנהג חבר הקיני היה כמנהג שאר בני חובב להתנהג בדת ישראל ולזה השתדלה יעל להרוג סיסרא ואמנם היה שלום בין חבר הקיני ובין סיסרא עם היות המלחמה בין סיסרא ובין ישראל כי אולי חבר הקיני נתן צואר תחת עול יבין מלך כנען או היתה אהבה ביניהם לסבה אחר:

12. רש"י שופטים, ה, ו

"יעל שפטה את ישראל בימיה"

13. רדק שופטים ה, ו

"דומה כי היא היתה אשה חשובה ואוהבת ה"

14. מגילה טו, א

"ארבע יפהפיות היו בעולם: רחב יעל מיכל ואביגיל.. תנו רבנן רחב בשמה זינתה יעל בקולה אביגיל בזכירתה מיכל בת שאול בראייתה"

The Sages taught in a baraita: Rahab aroused impure thoughts by her name, i.e., the mere mention of her name would inspire lust for her; Yael, by her voice; Abigail, by remembering her; Michal, the daughter of Saul, by her appearance.

15. שופטים ה

" כד תְּבָרַךְ, מְנַשִּׁים--יְעֵל, אִשֶּׁת חֶבֶר הַקֵּינִי: מְנַשִּׁים בְּאֵהָל, תְּבָרַךְ... כִּז בֵּין רַגְלֶיהָ, כָּרַע נָפֶל שָׁכַב: בֵּין רַגְלֶיהָ, כָּרַע נָפֶל, בְּאֶשֶׁר כָּרַע, שָׁם נָפֶל נִשְׁדָּד.

Most blessed of women be Jael, Wife of Heber the Kenite, Most blessed of women in tents... At her feet he sank, lay outstretched, At her feet he sank, lay still; Where he sank, there he lay—destroyed.

16. ילקוט שמעוני אחרי מות רמז תקפה

"ותכסהו בשמיכה – שמי כה, שמי מעיד עליה שלא נגע בה אותו רשע"

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

17. הוריות י, ב

אמר רבי יוחנן שבע בעילות בעל אותו רשע באותה שעה שנאמר בין רגליה כרע נפל שכב וגו'

18. שופטים ה, כח

בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבֵב אִם סִסְרָא, בְּעַד הָאֲשָׁנָב: מַדּוּעַ, בְּשֵׁשׁ רֶכְבּוֹ לְבֹא-- מַדּוּעַ אֶחְרָו, פְּעַמֵּי מִרְקָבוֹתָיו.

Through the window peered Sisera's mother, Behind the lattice she whined: "Why is his chariot so long in coming? Why so late the clatter of his wheels?"

19. בראשית רבה פ' יח

"..רגיל היה לבוא בכל יום בשלוש ארבע שעות, ועכשיו באו שש שעות ולא בא..."

20. רא"ה לג, עמ ב

אמר אב"י בהא ודאי פליגי דכתיב (במדבר כט, א) יום תרועה יהיה לכם ומתרגמין יום יבבא יהא לכון וכתב באימיה דסיסרא (שופטים ה, כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא מר סבר גנוחי גנח ומר סבר ילולי יליל

Abaye said: In this matter, the tanna'im certainly disagree. Although the first baraita can be reconciled with the mishna, this second baraita clearly reflects a dispute. As it is written: "It is a day of sounding [terua] the shofar to you" (Numbers 29:1), and we translate this verse in Aramaic as: It is a day of yevava to you. And to define a yevava, the Gemara quotes a verse that is written about the mother of Sisera: "Through the window she looked forth and wailed [vateyabev], the mother of Sisera" (Judges 5:28). One Sage, the tanna of the baraita, holds that this means moanings, broken sighs, as in the blasts called shevarim. And one Sage, the tanna of the mishna, holds that it means whimpers, as in the short blasts called teruot.

21. ספר יראים השלם ס' תיט

"אונקלוס תרגם מפי ר' אליעזר ור' יהושע שמסרו לו בקבלה, יבבא דכתיב באימיה דסיסרא 'נשקפה ותיבב אם סיסרא' פירושו: מקוננת על סיסרא בנה. ודרך המקוננים לקונן כעין ג' שברים או כעין תרועה והשברים נקראו קינה של גניחה"